

Ülevaade ettevõtete toetamisest COVID-19-kriisi ajal

Kas 2020. aastal said toetusmeetmetest abi nende tegevusalade ettevõtted, keda COVID-19-kriis enim puudutas?

Peakontrolör Ines Metsalu-Nurminen ja auditijuht Meelis Peerna

Riigikogu riigieelarve kontrolli erikomisjon

31.05.2021

Miks ja mida Riigikontroll analüüsis?

Riigikontroll nägi riski selles, et kiirustades loodud regulatsioonid ja tööprotsessid ei taga, et toetusmeetmed jõuavad just nende tegevusalade ettevõtjateni, kus kriisi mõju on sügavaim.

Ülevaate koostamise käigus uuris Riigikontroll,

- kas riigi toetusmeetmed jõudsid tegevusaladesse, kus COVIDi-kriisi mõju oli suurem;
- kas toetus jõudis üldiselt ettevõtjateni, kes majandusnäitajate (müügi käive, tööjõumaks, töötajate arv) põhjal rohkem kriisist pihta said.

Riigikontroll ei andnud hinnangut konkreetsetele ettevõtetele antud toetuse ja/või laenude menetluse ega üksikotsuste põhjendatuse kohta.

Ülevaates hõlmatud meetmed:

- **Eesti Töötukassa** töötasu hüvitis (256 mln eurot)
- **Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse** kaubandus- ja teenindustevõtjate rendimaksete toetus, turismisektori toetusmeede ja väikeettevõtjate toetusmeede (34 mln)
- **KredExi** laenud ja laenukäendused (330 mln)
- **Maaelu Edendamise Sihtasutuse** laenud ja laenukäendused (125 mln)

Mida me leidsime ja järeldasime?

- Enamasti said toetusmeetmetest abi nende tegevusalade ettevõtted, keda kriis rohkem puudutas ja kellel läks majandusnäitajate põhjal halvemini kui neil, kes toetust ega laenu ei saanud.
- Tegevusaladest oli kõige suurem töötukassa, EASi ja KredExi meetmetest abi saanud ettevõtete osakaal **majutuses ja toidlustuses**.
- Abi saanud ettevõtetel kahanesid keskmiselt müügikäive, tööjõumaksud ja ka töötajate arv 2020. aastal rohkem kui ettevõtetel, kes meetmetest abi ei saanud.

Mida me leidsime ja järeldasime?

- **MESi erakorralisi laenukäendusi ja laene saanud ettevõtetest moodustasid suurima arvu põllumajandus-, metsamajandus- ja kalapüügiettevõtted.** Seda tegevusala puudutas kriis 2020. aastal vähem ning abi saanud ettevõtetel kahanes müügi käive keskmiselt isegi vähem kui sama tegevusala nendel ettevõtetel, kes meetmetest abi ei saanud.
- Ka tervikuna, arvestamata tegevusalasid, oli MESi meetmetest abi saanud ettevõtete keskmine müügi käibe vähenemine 2020. aastal väiksem kui neil ettevõtetel, kes meetmetest abi ei saanud.

Ettevõtete keskmine müügi käibe muutus 2020 vs. 2019 meetmete rakendajate kaupa

EASi toetused	-33,20%
KredExi laenud ja käendused	-25,10%
Töötukassa töötasu hüvitis	-19,40%
MESi laenud ja käendused	-7,20%
Meetmetest abi ei saanud	-8,60%

Ettevõtete keskmine tööjõumaksude muutus 2020 vs. 2019. a II poolaasta meetmete rakendajate kaupa

EASi toetused	-24,40%
Töötukassa töötasu hüvitis	-13,90%
KredExi laenud ja käendused	-10,20%
MESi laenud ja käendused	-1,40%
Meetmetest abi ei saanud	4,70%

Ettevõtete keskmine töötajate arvu muutus detsembris 2020 vs. 2019 meetmete rakendajate kaupa

EASi toetused	-21,90%
Töötukassa töötasu hüvitis	-9,30%
KredExi laenud ja käendused	-9,10%
MESi laenud ja käendused	-3,00%
Meetmetest abi ei saanud	-4,80%